

Plenum

Torsdag 21.2.2019 kl. 16.01—22.46

2.3. Muntlig fråga om FPA-taxisystemet (Thomas Blomqvist sv)

Muntligt spörsmål MFT 267/2018 rd

Muntlig frågestund

Talman Paula Risikko: Och så svenska riksdagsgruppen, ledamot Blomqvist.

Debatt

16.09 **Thomas Blomqvist r:** Värderade talman, arvoisa puhemies! Den nya taxilagen har orsakat en hel del diskussion under den senaste tiden, och av flera olika orsaker. Särskilt problematisk har situationen varit med den så kallade FPA-taxin. Vi har under den senaste tiden fått läsa och höra om otaliga problem med det nya FPA-taxisystemet. Vi vet att det är svårt att få tag på taxi över huvud taget eller så har taxin varit försenad.

Valitettavasti olemme joutuneet lukemaan ja kuulemaan Kela-taksijärjestelmään liittyvistä ongelmista melkein joka viikko. Taksin saaminen on ylipäättänsä ollut vaikeaa tai sitten taksi ei ole tullut lainkaan tai se on ollut myöhässä. Kyse on esimerkiksi matkoista, joissa länsiusuomaalainen henkilö matkustaa Helsinkiin syöpäklinalle saadakseen hoitoa, ja jo muutenkin vaikeassa elämäntilanteessa olevien ei pitäisi joutua kärsimään enemmän sen takia, että järjestelmä ei toimi. Arvoisa ministeri, ottaen huomioon lukuisat Kela-taksiin liittyvät ongelmat, olisiko järjestelmää syytä muuttaa?

16.10 **Sosiaali- ja terveystministeri Pirkko Mattila** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä Kela-taksien kilpailutus on järjestetty nimenomaan liikennekaarihankkeen myötä, kun yleinen taksien enimmäishintasaantely oli lakkaamassa ja vanhat sopimukset raukeamassa, ja kyllä minun näkemykseni on, että tämä on tehty parhaalla mahdollisella tavalla liikennepalvelulain tullessa voimaan. Mutta on totta, että näitten välityskeskuksien kautta hoidetut kyydit eivät ole sujuneet kaikkialla Suomessa samalla tavalla, mutta yhteisellä sopimuksella tällä hetkellä Kela on myöskin järjestelemässä uudelleen nimenomaan esille ottamanne Uudenmaan kuljetuksia. Toisaalta sitten taas muualla Suomessa tilanne on saatu tyydyttävälle tasolle vähintäänkin. [Suna Kymäläinen: Ei ole! — Välihuutoja vasemmalta] Toisaalta sitten taas on muistettava, että Kela on itsenäinen yksikkö, jonka toiminnan laillisuutta valvovat Kelan valtuutetut, jotka ovat kansanedustajia, ja Kelalla on itsenäinen hallitus. Toivon myöskin yhteistyötä Kelan valtuutettujen kanssa asiantilan parantamiseksi.

16.11 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymyshan ei ole siitä, saako politiikasta siirtyä liike-elämään. Kysymys on siitä, että kun on tehtävässä, jos-

Punkt i protokollet PR 163/2018 rd

sa on korkea vastuu siitä, että luottamus ei millään tavalla vaarannu, miten se siirtymä hoidetaan. Esimerkiksi silloin kun elinkeinoministeri Häkämies siirtyi elinkeinoelämän palvelukseen, 11 päivää sen ilmoituksen jälkeen hän jätti ministeritehtävänsä juuri sen vuoksi, ettei synny keskustelua — ja senkin jälkeen puhuttiin karensseista.

Arvoisa pääministeri Sipilä, kuulinko oikein, sanoitteko te niin, ja voitteko vahvistaa sen, että kuulitte todella tästä vasta silloin kun SEB-pankki tiedotti tästä nimitysvaliokunnan esityksestä? Ettekö kuullut aiemmin? Ja jos ette kuullut, mitä mieltä olette siitä, että tässähän oli kysymyksessä suunnitelma, jossa ministeri olisi toiminut yhtä aikaa ulkomaisen pankin palveluksessa ja Suomen hallituksessa? [Eduskunnasta: Ei ollut!] Näettekö, että tässä [Puhemies koputtaa] oikeudellisen kysymyksen ohella olisi kysymys luottamuksesta politiikkaan ylipäätänsä [Puhemies: Aika!] ja luottamuksesta siihen, että ministeri on riippumaton?

Puhemies Paula Risikko: Ministeri Berner kuulemma haluaa vastata.

16.12 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On äärimmäisen tärkeää, että luottamus politiikkaan säilyy. Yksi osa politiikasta on myöskin se, että politiikkaan täytyy voida tulla sen ulkopuolelta ja sinne täytyy myöskin voida palata tämän tehtävän päätyttyä. Olin tätä ennen myöskin pörssiyhtiön hallinnossa ja luottamustehtävässä, ja luovuin siitä tehtävästä. Tunnen hyvin ne sääntelyt, jotka siihen liittyvät. Tiedän myöskin, että juuri tämän takia on tärkeätä, että ei ole päällekkäisiä tehtäviä. Pörssiyhtiössä on valitettavasti niin, että yhtiökokoukset ovat kerran vuodessa, ja niiden osalta voidaan tehdä ratkaisut niin, että tehtävä alkaa myöhemmin edellisen tehtävän päätyttyä. Näin on toimittu Suomessa aikaisemminkin. Olen halunnut nimenomaan huolehtia siitä, että tässä toimitaan systemaattisesti ja luottamusta herättävästi, ja sitä varten ei ole koskaan ollut sellaista suunnitelmaa, että ottaisin tehtävän vastaan vielä istuessani tässä tehtävässä.

Puhemies Paula Risikko: Vielä pääministeri Sipilä.

16.14 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En tiennyt ennen kuin pörssiyhtiö siitä tiedotti. Ministeri yritti tavoittaa minua. Minulla oli viisi pääministeriä täällä vieraana ja minulla ei ollut puhelin silloin päällä, niin kuin ei ruukaa olla silloin kun minulla on vieraita. Eli siinä yhteydessä sain tiedon.

No onko tämä päällekkäisyys mahdollista? Ei ole. Siitä on keskusteltu, että tämä tehtävä ei voi olla ministerin tehtävän kanssa päällekkäin, ja näin myöskin tulee tapahtumaan. Yhtiö on tänään ilmoittanut, että tehtävä alkaa 1.6. alkaen. Meidän kaikkien tässä salissa pitää muistaa, että kyse on vasta ehdokkuudesta, ja tämä mahdollinen nimitys tehdään vasta yhtiökokouksessa, joka muistaakseni oli ihan maaliskuun viimeisinä päivinä.

Puhemies Paula Risikko: Lisäkysymys, edustaja Lindtman ensin ja sitten Filatov. Sitten mennään toiseen ryhmään.

16.15 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten totesin aiemmin, kyse ei ole siitä, voiko politiikasta siirtyä liike-elämään. Kyse on siitä, miten se tapahtuu niin, että ministerin tehtävässä oleva vaatimus, korkea vaatimus, luottamuksesta ja

Punkt i protokollet PR 163/2018 rd

puolueettomuudesta ei vaarannu. Nyt tilanne on siis ilmeisesti ollut se, että ministeri itse on jo tammikuussa tiennyt, että tällainen ehdokkuus on mahdollinen, mutta ei ole kertonut siitä pääministerille, ja vasta kun tästä tuli julkinen kohu, vasta sen jälkeen, muutitte suunnitelmaa niin, että otatte tämän tehtävän vastaan vasta kesäkuussa — sen jälkeen, kun oikeuskansleri kiinnitti asiaan huomiota aikaisemmin.

Olennaista tässä on nyt se, että on tärkeää, että ministerit tehtävässään toimivat luottamuksen mukaisesti, sen mukaisesti, mitä perustuslaissa on todettu. Pääministeri Sipilä, kysyn teiltä: Kun virkamiehille on olemassa karenssisäännökset, niin onko virkamiehillä jo tain sellaista tietoa, mitä ministereillä ei ole? Miten näette tämän tapahtuneen valossa, olisiko myös ministereille syytä asettaa karenssisäännökset, kuten virkamiehillä on tänä päivänä?

16.16 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mekin tässä salissa olemme säättäneet suomalaisille pörssiyhtiöille säännökset, joiden mukaan tällaista tietoa ei voi kertoa ulkopuoliselle. Myöskään tätä tietoa ei ole kerrottu minulle, ja se johtuu juuri siitä, että Ruotsissa on samankaltaiset säännöt kuin Suomessakin. Ja tämä tieto, mikä tuli toissa päivänä, riittää minulle.

Siinä tilanteessa, kun tiedon sain, tärkeintä oli varmistaa oikeuskanslerin kanssa se, miten tässä mahdollisesti syntyvässä tilanteessa toimitaan, ja oikeuskanslerin kanssa yhdessä on todettu, että toimitusministeristössä tehtävän aloittaminen ei aiheuttaisi estettä, mutta nyt olemme yhdessä sopineet — ja ministeri on koko ajan lähtenyt siitä — että hän ei ole yhtä aikaa ministerinä ja pankin hallituksen jäsenenä.

Puhemies Paula Risikko: Vielä ministeri Berner. — Poikkeuksellisesti kaksi puheenvuoroa ministereiltä, tästä lähtien yksi.

16.17 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen käynyt oikeuskanslerin kanssa tammikuussa keskustelua siitä, että olen saanut useampiakin työtarjouksia. Kysyin, mikä on oikea menettelytapa. Oikeuskansleri sanoi minulle, että saan käydä keskustelua luottamustehtävästä mutta en saa käydä keskustelua pysyvästä operatiivisesta työstä. Siinä vaiheessa halusin tietää, mikä on tämä menettelytapa.

Muistutan myöskin siitä, että meillä on sidonnaisuussäännöt, ja muistutan myöskin siitä, että kun puhumme pörssiyhtiöstä, joka hakee luottamustehtäviin, pörssiyhtiö itse tiedottaa ja kaikki ne, jotka tietävät pörssiyhtiön tiedotteen mahdollisesta sisällöstä, ovat sisäpiirissä. Minun perheeni ei tiennyt tästä ehdokkuudesta. Se tuli itsellenikin hyvin lyhyellä varoitusaajalla, enkä itsekään tiennyt sitä kuin ihan loppumetreillä.

Mutta muistutan myöskin siitä, että valtioneuvoston kanslia ohjeistaa ministerin ilmoittamaan sidonnaisuuksinaan tehtävät, jotka hänellä on välittömästi ennen ministeriksi tuloaan mutta joista hän on velvollinen luopumaan, koska ne vaarantavat luottamusta hänen toimintaansa ministerinä. Tällaisista tehtävistä ministerin ei tarvitse luopua pysyvästi, [Puhemies: Aika!] vaan riittää, että ministeri ei hoida niitä ministerikauden aikana. Olisiko tämä sitten [Puhemies: Aika!] menettelynä teidän mielestänne vähemmän sidonnaisuuksia tai jäävyttä herättävä, jos on tehtävä lepäämässä, kuin se, että siirtyy tulevaisuudessa tehtävään?

Punkt i protokollet PR 163/2018 rd

16.19 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun katsoo tätä asiaa tämmöisen ei-pörssihain näkökulmasta, niin tuntuu siltä, että kun ihminen on ehdolla johonkin tehtävään, hän myös henkisesti on siihen silloin sitoutunut ja pyrkii siihen tehtävään. Se vaikutus varmasti näissä tilanteissa on olemassa, ja siksi meidän pitäisi pohtia niitä menetelmiä, miten näissä toimitaan, ei pelkästään nyt virallisten systeemien kautta, vaan ylipäättään, jotta luottamus säilyy.

Jos me ajattelemme tätä markkinaproblematiikkaa, niin täysin vapailla markkinoilla ei ole kärsivällisyyttä kasvattaa ehjää ihmistä eikä kokonaista puuta. Ja nyt jos me katsomme tätä taksiuudistusta, niin me olemme kaikki saaneet siitä tosi paljon palautetta, ja se palautte on tullut tämän uudistuksen jälkeen, ei sitä ennen. Viimeisin viesti on umpihuolestuneelta tyttäreltä, jonka isä joutui sairaalahoitoon, koska ei päässyt normaalille lääkärikäynnille. Lapsena minulle opetettiin, että jos kaataa maidon, niin se on siivottava. Kysynkin: miten tämä taksisotku siivotaan?

16.20 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Taksien saatavuus ja taksien määrä, taksien lupien määrä, on ollut systemaattisessa laskussa 60-luvulta lähtien. Ennen tätä taksiuudistusta meillä oli lukuisia kuntia, joissa kiintiöt eivät olleet täynnä. Taksipalveluiden laatu ja saatavuus on heikentynyt vuosien aikana. Ilman että me olisimme tehneet mitään, tämä tilanne olisi jatkanut näivettymisen kierrettä.

Tänä päivänä taksilupamäärät ovat lisääntyneet koko maassa, kaikissa kunnissa paitsi 23:ssa. Meillä on lähes 3 000 autoa ja lupaa enemmän liikenteessä kuin aikaisemmin. Meillä on palveluita tarjoavia toimijoita enemmän kuin aikaisemmin. Kaikki ratkaisut eivät ole vielä viidessä kuudessa kuukaudessa löytyneet, mutta tämä lainsäädäntö on [Puhemies koputtaa] kuitenkin mahdollistanut liiketoiminnan ja palveluiden kasvattamisen toisella tavalla kuin aiemmin.

16.21 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ministeri Bernerin tarinassa suomalaisessa politiikassa hänen roolinsa siinä on hyvin kyseenalainen. Me muistamme sen, miten, Sipilä, saitte Bernerin siirtymään, loikkaamaan, kokoomuksesta riveihinne ennen vaaleja ja lupasitte silloin hänelle ministerinsalkun. Siitä asti hän on saanut toimia ikään kuin koskemattomana hallituksessa teidän suojattinanne, on toiminut siellä teidän oikeana kätenänne ja tehnyt vähän näitä likaisia uudistuksia. [Eduskunnasta: Asiatonta!]

Usein kuulee sanottavan, ettei Suomessa ole lainkaan korruptiota. Silti olemme nähneet, miten hallituspuolue kokoomuksen riveistä edustajia on siirtynyt sote-uudistuksen valmistelusta suoraan terveysjättien ja suurpääoman palvelukseen. Eihän tämä ole hirveän eri asia, vaan tämä on ihan yhtä härski asia, että nyt keskustan ministeri aikoo samanaikaisesti olla nimitettynä sinne ruotsalaispankin hallitukseen ja jatkaa toimintaa Suomen hallituksessa. Sitä eivät selittelyt muuksi muuta.

Perussuomalaiset eivät hyväksy [Puhemies: Kysymys?] tällaista kansanvallan halventamista. [Puhemies: Kysymys? — Oikealta: Mihin se Mäntylä lähti?] Pääministeri Sipilä, kuuluuko valta Suomessa kansalle vai korporatioille?

16.22 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valta kuuluu kansalle, se on selvä asia. Ja myöskin se on selvä asia, että tässä salissa pitäisi puhua totta. [Eduskunnasta: Juuri näin!] Ja silloin, kun puhutaan joitakin tällaisia väitteitä ennen vaa-

Punkt i protokollet PR 163/2018 rd

leja käydyistä keskusteluista ja lupauksista, niin niihin pitäisi olla myöskin perustelut. Mistään tällaisesta ei ole sovittu ennen vaaleja. Se ei kuulu keskustalaiseen kulttuuriin, että luvataan yhtään mitään ennen kuin on vaalit käyty. Sen jälkeen tiedämme, missä mennään. Se on yksi tämän kansanvallan perusteita myöskin, että salissa puhutaan totta.

16.23 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Tavio oli täällä edellisellä kyselytunnilla leimaamassa täysin perusteettomasti Meyer-yritystä Turussa ja nyt esittää täysin virheellisiä väitteitä pääministeristä. Minusta pitäisi pysyä kohtuudessa.

Arvoisa puhemies! Kysymys on paljolti yrittäjyydestä. Sosiaalidemokraattinen puolue puhuu markkinamallista, ja he leimaavat yrittäjyyttä. He haluavat kiristää yrittäjien verotusta, ja he haluavat myöskin toimia yrittäjyyttä vastaan. [Timo Harakka: Ei ole totta! Puhukaa totta!] Kysyisinkin pääministeriltä: Miten te näette yrittäjyyden näkökulmasta esimerkiksi ne erilaiset uudistukset, mitä Suomessa on tehty, jotta me olemme voineet päästä näihin tavoitteisiin, niin kuin me olemme päässeet tällä vaalikaudella ja saaneet työllisyyden kuntoon, saaneet valtiontalouden kuntoon ja myöskin 140 000 perheelle lisää töitä. Mikä on yrittäjyyden rooli tässä ollut?

Puhemies Paula Risikko: Aika kauas menevät nyt nämä kysymysaiheet, mutta haluaako pääministeri Sipilä vastata? Sitten mennään toiseen kysymykseen, koska nyt alkaa hajota tämä kysymys.

16.24 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yrittäjyyden merkitys työllisyyden parantamisessa on tietenkin keskeinen. Suurin osa työllistyneistä ihmisistä on vielä pienissä ja keskisuurissa yrityksissä, niissä kasvullisissa suomalaisissa yrityksissä, joiden eteen hallitus on tehnyt määrätietoisesti töitä koko kauden ajan. Me olemme tehneet noin 80 yksittäistä toimenpidettä, joilla on pyritty nostamaan työllisyysastetta, ja 140 000 uutta suomalaista nousee maanantaiaamuna herätyskellon toimesta töihin enemmän kuin viime kaudella. Tästä iloitsen joka ikinen päivä, ja yritysten merkitys on siinä tietenkin keskeinen.

Frågan slutbehandlad.